УДК 378.147:005.336.2:004.9

ПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЕКОНОМІЧНІЙ ОСВІТІ ЧЕРЕЗ ІНТЕРАКТИВНІ ПЛАТФОРМИ

Деділова Т.В., к.е.н., доцентка
Согомонян А.К.. аспірант
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Сучасна економічна освіта перебуває у стані глибокої трансформації під впливом цифровізації, глобалізації ринку праці та зростання ролі аналітичного мислення. У таких умовах традиційна модель навчання, зорієнтована на однаковий зміст і темп засвоєння матеріалу, поступається місцем персоналізованому підходу, який враховує індивідуальні освітні потреби, здібності та професійні цілі студента. Одним із найефективніших інструментів реалізації цього підходу є інтерактивні освітні платформи, що поєднують гнучкість цифрового навчання з можливостями аналітики, самоконтролю та зворотного зв’язку.

Індивідуальна освітня траєкторія – це персональний маршрут навчання, спроєктований відповідно до особистісних особливостей, потреб і освітніх цілей конкретного здобувача освіти. Кожен студент має власний рівень підготовки, темп засвоєння знань і внутрішню мотивацію до навчання. Саме тому персоналізований підхід передбачає надання студенту можливості самостійно обирати навчальні завдання, визначати рівень складності матеріалу та формат його опрацювання. У такій моделі навчання ключова роль належить активності самого студента, який виступає стає відповідальним за власні результати й динаміку професійного розвитку [1].

Сучасна освіта дедалі більше орієнтується на потреби особистості, що зумовлює актуальність розмежування понять індивідуалізація та

персоналізація навчання. Обидва підходи спрямовані на підвищення ефективності освітнього процесу, однак мають різну філософію, акценти й педагогічну логіку.

Індивідуалізація передбачає пристосування навчального процесу до особливостей здобувача освіти з метою досягнення спільних освітніх результатів. У цьому випадку мета навчання залишається однаковою для всіх, проте використовуються різні дидактичні підходи та темп навчання, що дозволяє кожному студенту досягти необхідного рівня компетентності. Програма формується переважно викладачем, який визначає зміст, завдання та критерії оцінювання. Основна увага приділяється когнітивному аспекту розвитку особистості – засвоєнню знань, формуванню навичок і компетенцій у межах формальної та неформальної освіти. Самоспрямоване навчання в цьому контексті розглядається як додаткова, але не ключова здатність, а провідна роль у навчальному процесі належить викладачу.

На відміну від цього, персоналізація навчання ґрунтується на визнанні унікальності кожного студента та необхідності створення умов для розвитку його індивідуального потенціалу. Мета освіти визначається не універсально, а з урахуванням особистих інтересів, професійних планів і життєвих орієнтирів здобувача. Студент стає активним учасником створення власної освітньої програми, а навчання охоплює не лише когнітивний, а й емоційний, соціальний і ціннісний виміри особистості.

У персоналізованій моделі важливим є поєднання знань і компетентностей із розвитком життєвих і професійних навичок, що формуються як у формальному, так і в неформальному та неструктурованому (informal) середовищі. Самоспрямованість у навчанні виступає не додатковим елементом, а фундаментальною складовою освітнього процесу, оскільки саме вона забезпечує готовність студента до постійного саморозвитку й адаптації в умовах цифрової економіки.

Інтерактивні освітні платформи відкривають нові можливості для персоналізованого навчання. Систематизуючи результати досліджень [2-4], зазначимо, що вони дозволяють: формувати індивідуальні навчальні траєкторії з різними рівнями складності матеріалу; здійснювати автоматизований моніторинг успішності через аналітичні панелі; надавати миттєвий зворотний зв'язок студентам; розвивати самостійність і відповідальність за результати навчання. Особливої уваги заслуговує платформа Moodle, яка активно використовується в ХНАДУ для організації навчального процесу. Її інструменти – тести, форуми, опитування, інтерактивні лекції – забезпечують індивідуальну взаємодію викладача зі студентом і дозволяють відстежувати динаміку навчальних досягнень у режимі реального часу.

Крім того, для дисциплін економічного профілю інтерактивні платформи відкривають можливість практикоорієнтованого навчання – через кейси, бізнес-симуляції, онлайн-проекти та аналіз даних. Наприклад: використання бізнес-симуляції ViAL+ сприяє формуванню підприємницького мислення; інтерактивні курси з Google Analytics чи Data Studio розвивають навички аналітичної обробки даних; платформи з елементами гейміфікації підвищують мотивацію та залученість студентів.

Таким чином, персоналізоване цифрове середовище дає змогу студенту самостійно обирати траєкторію розвитку, поєднуючи теоретичні знання з практичними навичками цифрового бізнесу.

У контексті персоналізованої моделі освіти роль викладача зазнає суттєвих змін. Якщо в традиційній системі він виступає головним джерелом знань і контролером навчальної діяльності, то в умовах персоналізації викладач стає модератором, наставником і партнером у процесі пізнання. Його головне завдання полягає у створенні сприятливого середовища, яке стимулює самостійність, дослідницьку активність та критичне мислення студентів. Персоналізоване навчання передбачає, що

студент бере відповідальність за власну освітню траєкторію, а викладач – підтримує його у виборі оптимальних шляхів досягнення поставлених цілей. Замість лінійного планування навчального процесу викладач пропонує гнучку систему варіативних завдань, форматів і ресурсів, які дають можливість студентам реалізовувати індивідуальні освітні потреби. Такий підхід сприяє розвитку саморефлексії, усвідомленню сильних сторін і визначенню напрямів подальшого професійного зростання.

Ключовим елементом роботи викладача стає діагностика навчальних стилів, інтересів і рівня підготовки студентів, що дозволяє адаптувати навчальний контент і темп його засвоєння. Завдяки цьому викладач може здійснювати індивідуальне консультування, пропонувати персональні траєкторії навчання та формувати навчальні групи за інтересами або рівнем підготовки. Також, важливою функцією викладача в персоналізованому навчанні є також мотиваційна підтримка. Викладач має допомогти студенту усвідомити цінність власного освітнього шляху, стимулювати його внутрішню мотивацію до пізнання та саморозвитку. При цьому на перший план виходять такі компетентності викладача, як емпатія, комунікативність, фасилітаційні навички та здатність до цифрової педагогічної взаємодії. Роль викладача-тренера або ментора передбачає не нав’язування готових рішень, а створення ситуацій успіху та підтримку студентів у процесі подолання труднощів. У цьому контексті ефективним є використання технологій формувального оцінювання, рефлексивних щоденників, індивідуальних консультацій і портфоліо досягнень. Такі інструменти дозволяють не лише оцінювати знання, а й розвивати навички самоконтролю, самопланування та самооцінки.

Таким чином, у персоналізованій системі навчання викладач стає не просто організатором освітнього процесу, а куратором розвитку особистості студента. Його діяльність поєднує педагогічне керівництво, цифрову компетентність, психологічну підтримку й аналітичний супровід

освітньої траєкторії. Саме така трансформація ролі викладача забезпечує перехід від репродуктивної моделі освіти до освіти партнерства, у центрі якої – активний, відповідальний і мотивований здобувач освіти.

Загалом, персоналізація освітнього процесу через інтерактивні платформи є одним із ключових напрямів модернізації економічної освіти. Вона сприяє: підвищенню якості та гнучкості навчання; розвитку цифрової, аналітичної та підприємницької компетентностей студентів; формуванню проактивної позиції в навчанні й подальшій професійній діяльності. Інтерактивні платформи створюють основу для освіти нового покоління, де студент стає не пасивним споживачем знань, а активним учасником освітнього процесу, здатним до самонавчання, критичного аналізу та прийняття рішень у цифровому середовищі.

Література :

5. Локарєва Г. В., Бажміна Е. А. Персоналізація в освіті: управління студентами власною траєкторією навчання засобами цифрових технологій. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2021. Том 86. №6. С. 187-207. DOI: https://doi.org/10.33407/itlt.v86i6.4103.

6. Гулай О., Кабак В., Герасимчук Г. Засоби та технології цифрового навчання: теоретичний та практичний аспекти : Монографія. Луцьк: ЛНТУ, 2023. 160 с.

7. Яковлєва І. Використання освітніх платформ в освітньому середовищі. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 3. С. 137-148. DOI: https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-137-148.

8. Мардарова І., Гуданич Н. Moodle та Seesaw як інструменти науково-дослідної роботи здобувачів освіти в університетському середовищі. URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/22386 (дата звернення: 04.11.2025).